

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.Szerkesztőség kizárólag visszafizetés
vagy megfizetésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A tanács és a Ne temere.

(—a). Az az indítvány, a melyet a Ne temere decretum ügyében Nagyvárad város tanácsa a csütörtöki közgyűlés elé terjeszt, tegnap készült el s be lett iktatva a közgyűlés tárgyai közé.

Ezen indítvány jellemzésére nehéz megtalálni a méltó kifejezéseket, ha az ember meg akarja őrizni a kellő higgadságot és a lapunk hasábjain mindenkor féltékeny gonddal őrzött distingvált modort.

Mert ez a fogalmazvány annyi közjogi botlást, tájékozatlanságot felületeséget és tudatlanságot árul el, hogy bár a polgármester neve van aláírva, nem hisszük, hogy ő fogalmazta volna, sőt azt is alig hisszük, hogy figyelmesen átolvasta volna.

Ezek az urak nemhogy áttanulmányozták volna az általuk elítélt Ne temere decretumot, de még csak alig hallottak erről valamit harangozni is.

És ami ennél is súlyosabb, még a hazai törvényeket sem ismerik, azt sem tudják, mi volt az eddig érvényes jog és miben változott az új decretum folytán.

Mint legnagyobb sérelmet azt említi, hogy e decretum folytán activ assistentiával csak akkor adhatja össze a lelkész a vegyes vallású feleket, ha reverzalist adnak, hogy gyermekeik katolikusok lesznek.

Hát ez új dolog a városi tanács és a polgármester előtt? Hisz ez így van több mint ember emlékezet óta. Az 1894. XXXI. t.-c. csak annyit változtatott a régi állapoton, hogy a reverzalistoknak

állami jogi érvényt biztosított. Hiszen ezt csak tudja a polgármester, aki maga írja alá a reverzalistákat?!

És ha most ezt akarja megváltoztatni a városi tanács, akkor éppen a városi tanács intéz támadást a magyar törvényhozás souverainitása s a magyar törvények jogereje ellen.

Ami a XVI. Gergely-féle kiváltságra való hivatkozást illeti, azt megteheti a püspöki kar, de a magyar törvényhozásnak semmi joga hozzá, mert a polgári házasság behozatalával megszűnt Magyarországon az egyházi házasságjognak polgárjogi érvényessége. Ennyit mégis csak illenék tudni egy jogvégezt embernek.

És végül a római szentszék souverainitása még a városi tanácstól is megköveteli a tisztességes hangot és illedelmet.

Tessék elhinni, hogy az a »tiltakozás és visszautasítás» a római kuria határozata ellen egy város tanácsának, polgármesterének, vagy esetleg közgyűlésének a szájában, legalább is — neveltséges valami. Reméljük, ennek az indítványnak az elfogadásával nem fogja magát blamirozni Nagyvárad városa.

A tanácsi indítvány szövegét adjuk a következőkben:

Debrecen szabad királyi város törvényhatósága a »Ne temere« kezdetű decretum érvénytelenítése tárgyában hozott a m. kir. kormányhoz és az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát hason szellemű felirattal leendő támogatás végett megküldötte.

A Rómában székelő S. Congregatio Concilii Tridentini a római pápa speciális megha-

gyásából egyházi szempontból köztörvény erejével bíró, vagyis az egész világ római kath. egyházának összes tagjait kötelező decretumot adott ki, amely decretum a házasság érvényességét a házasság tridenti formájához köti s ezt a rendelkezést a régebben adott kedvezmények visszavonásával a vegyes házasságokra is kiterjeszti.

Ezen decretum folytán vegyes házasságoknál az illetékes egyházi személy activ assistentiát csak abban az esetben teljesíthet, ha a születendő gyermekek mind átígéretnek a római katolikus vallás felekezetnek, azaz házánkban az 1894. évi XXXI. t.-c. világos rendelkezése szerint a jegyesek a házasság megkötése előtt a születendő gyermekek vallására a hatóság előtt felveendő jegyzőkönyvben akként egyeznek meg, hogy a kötendő házasságból születendő gyermekek római katolikus vallásúak legyenek s ezen megegyezés házassági anyakönyvbe feljegyeztetik.

E szerint a »Ne temere« decretum a vegyes házasságok oda kényszeríti, hogy vallás és lelkiismereti szabadságuk korlátozásával a születendő gyermekek vallására reversális állítanak ki, vagy pedig egyházi szempontokból házasságuk érvénytelen, születendő gyermekeik törvénytelenek lesznek.

Minthogy Magyarországon a házassági jog az 1844 évi III. tc. 1848 évi XX. tc. az 1868 LIII. tc. s legújabbban az 1894 évi XXXI. tc. által rendezve van, sőt a vegyes házasságok érvényességét a magyar szent korona területére még 1841 évi április 30-án kibocsátott »dvostró« kezdetű brevájában XVI Gergely pápa elismerte, kétségtelen, hogy a »Ne temere« decretum mint egyfelől támadást — még pedig kívülről jövő támadást — jelent a magyar törvényhozás souverainitása, a magyar törvé-

„TISZÁNTÚL“ TÁROZÁJA.

Az Isten kertje.

Irta: Benda Jenő.

— Eső kellene! Szomjas a föld! — mondta egy ember, akivel a mezőt jártam.

S valóban én is láttam, hogy szomjas a föld. A messze látóhatár széléig tikkadt elsárgult volt a mező, a sárga agyagos föld nagy, szabálytalan sokszögekben összevissza repedezett, szájával az ég felé tángva várta a vizet. De a víz nem jött, az ég ragyogó kék volt, a nap forrón sütött és ez a tüzes ragyogás még a meglevő kevés nedvességet is lassan elrabolta a földtől. Asszu fűszálak halálra itélten senyvedtek a lábunk alatt, a fák lombja félig megsárgultan csüngött alá a galyakról. Egy szellőcske sem mozdult, olyan volt ez a mező, mintha a halál ült volna rajta. A mezői virágok lankadtan fordították kelyhüket a föld felé. Köröskörül minden elepedt egy csepp víért.

Pedig a víz nem hiányzott, alig egy köbhajtsnyira tőlünk volt elég: a kiszikkadt mezőiséget keresztülvágva ezüstös szalagban kigyóztott ott egy bővizű folyó. Hömpölyögve kergette ott egymást sok millió vízcsepp. Az üde, az erős, a hatalmas élet lakott bennük, amiért

a két parton két oldalt elükkadt a szomjazó mező; de ők nem álltak meg, hanem csobogva szaladtak előre és lejtős pályájukon egymásra zudulva gördültek tovább. Haragudtam a folyóra. Milyen kegyetlenség szomjan hagyni az egész mezőt! Es sajnáltam az asszu fűveket. Szegények! Erős gyökérszálakkal ime ide vannak kötözve az agyagos földhöz, s nincsen elég hatalom bennük, hogy kitépve magukat a száraz rögök közül, tiz lépést tegyenek, a hűvös folyó felé!

Az ember mégis szerencsésebb teremtménye az Istennek — gondolkoztam bangos szavakban — mert hogyha éhes, fölkeresi a táplálékot, hogyha szomjas, oda mehet, ahol inni lehet.

Az ember, akivel együtt jártam a mezőt, erre csak annyit felelt:

— Attól függ, hogy mire éhes és hogy mire szomjazik!

Csodálkozva álltam meg és kérdően emeltem rá a pillantásomat:

— Látszik, hogy ön soha sem járt még az Isten kertjében! — felelte ő.

És mert kíváncsi voltam, volt olyan szíves és azonnal elvezetett az Isten kertjébe.

Különös kert volt ez! Millió fű, fa, virág,

zagyva összevisszaságban együtt. Az első pillanatban azt hittem, hogy ez is csak olyan rengeteg, mint a többi. De az a különös, rejtélyes zibongás, elhaló sóhajtozás, ami az egész térséget betöltötte, hamarosan zavart töprengésbe ejtett. Hová kerültem? Milyen misztikus, ijesztő élet folyik itt? Lábam előtt egy bokor ne-felejtis nevetett. Egyszerre azt láttam, hogy az apró kék szírom fejecskeik összehajolnak, a zöld levelek közül két gyönyörű szép égszínű szem rajzolódik ki. Ez a kékség azonban már nem nevet, hanem könnyezik, azután lassan, lassan hozzá rajzolódik egy bánatos halvány asszonyarc. S derékig a földben töveve egy harmattestű fiatal asszonyt látok, akinek hosszú, lecsüngő szőke haja van. Az asszony termete kigyózik, mintha nehéz kinnal ki szeretné tépni magát a talajból és már a szavát is hallom, a zokogással megszakgatott szomorú beszédet:

— Jaj nekem, hogy itten kell élnem, a szomorú vadonban! Nekem a király kertjében lenne helyem, vagy valamelyik főúri kertben, büszke rózsák, illatos szegfűk között, ahol szorgos kertész keze gondozna. És ide vagyok kötözve egy buta pitypang mellé, akit ki nem állhatok!

Csakugyan ott állt mellette egy pitypang: széles, sárga fejű virág. Amint a figyelmem felé fordult, ez a sárga fej megnőtt, egy vaskos,

nyek jogereje és a magyarországi törvényesen bevett vallás felekezetei egyenlősége és viszonyossága ellen; addig más felől veszélyeztetni a felekezeti közti békességet és a vegyes házasságban élő állampolgároknak római katolikusoknak és nem római katolikusoknak — lelki nyugalomát, családi boldogságát.

Es ezért felekezeti különbség nélkül minden állampolgároknak hazája és maga iránti kötelessége, hogy a decretum ellen felmelve tiltakozó szavát és mindent elkövessen a zavart okozó decretum méltó visszautasításának érdekében.

Meggyőződésünk, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság akaratának teszünk eleget, midőn tisztelettel indítványozzuk, hogy Debrecen szabad királyi város közönsége által a kormányhoz és az országgyűléshez intézett feliratát hason felirattal támogatni méltóztassék.

Nagyvárad város tanácsának, mint állandó választmányának 1909 évi január hó 9-én tartott üléséből.

Rimler Károly,
polgármester.

A török kárpótlás és a magyar pártok. Tegnap este a parlamenti klubokban főleg a török kárpótlás képezte szóbeszéd tárgyát. Az a hír, hogy külügyi hivatalunk 55 milliót ajánlott föl Törökországnak, nagyon kedvezőtlen benyomást keltett. A függetlenségi klubban már előre látják, hogy ez a kárpótlás újabb nehézségeket fog okozni a politikai helyzetben. A függetlenségek azt kívánják, hogy ha már megszavazzák a kárpótlást, úgy Bosznia közjogi állása már most preciziroztassék.

Főképp a néppártiak nincsenek megelégedve ezzel a megoldással. A néppártiak helytelenítik hogy utólag kezdünk Törökországgal alkudozni és hogy kárpótlást fizetünk Boszniáért, amely már harminc év óta birtokunkban van, míg a megvert Oroszország egy kopeket se fizetett a győztes Japánnak.

Látnivaló, hogy a kárpótlás kérdésével

megint szaporodott ama nehézségek száma, melyek a politikai helyzetet zavarossá és bizonytalanná teszik.

Franco diktátor visszahívása.

Ujabb forradalom készül Portugáliában.

Lisszabonból szenzációs sürgönyt küldtek a Zeitznek. A sürgöny szerint Portugália ismét a forradalom felé hajlik. Azt állítják és ez állítást a legtekintélyesebb politikai vezetők megerősítik, hogy Manuel király titkos érintkezést tart fenn Francoval, aki ez idő szerint Biarritzban tartózkodik s akit Manuel király az egyetlen férfiúnak tart, aki őt súlyos helyzetéből kimentheti.

Amikor szó volt arról, hogy március elsején a képviselőházat feloszlatták, a király táviratban kérte Francot, hogy hivatást utasítsa az indítvány elfogadására, mert különben az újonnan alakult kormány kénytelen volna lemondani. Franco ezt meglette ama kikötéssel, hogy Manuel király a jövőben is kikéri az ő tanácsát. Ez idő óta sűrűn váltják a leveleket a száműzött diktátor és a király között. Franco azt ajánlotta a királynak, hogy sűrű látogatásokkal kedveltesse meg magát a hadsereggel. E látogatásokat most már a lapok is bejelentik. A királyi háznak pénzügyi állapota is reménytelen. Szóval a helyzet halad azon az uton, amely emlékeztet a király és a trónörökös ellen elkövetett gyilkos merénylet napjaira.

Azt hiszik, hogy a király nemsokára Svájcba indul s távolléte idejére megbizsa Francot, hogy mint diktátor, vegye át Portugália kormányzását. Ha ezt a király csakugyan megcselekszi: Portugáliában elkerülhetetlen a forradalom.

Lisszabon, jan. 12. Alio közsgben mintegy harmincan vonakodtak adót fi-

zetni. Benyomultak az adópénztárba s elégették a kivetési okmányokat. A rendőrség több embert letartóztatott.

Anglia és Magyarország.*

* A Külpolitikai Almanachból.

Az utolsó két hónap eseményei újabb bizonyosságokat szolgáltattak arra nézve, hogy az angol nagy közönség vagy rosszhiszemű, vagy képtelen megérteni azt a független helyzetet, melyet Magyarország a kettős monarchiában elfoglalt. Miantha 1848-ban és 1867-ben mi sem történt volna, mintha Kossuth és Deák sohasem léteztek volna, az angol sajtó kevés kivétellel naponként Bosznia Hercegovinának Ausztria által történt annektálásáról, Törökország és Ausztria közti tárgyalásokról, az osztrák hadsereg esetleges mozgósításáról beszél. Habár Budapest mint a London és Konstantinápoly közti táviró összeköttetések központja, újabb fontosságra tett szert, a régi, téves eszmék uralkodni fognak mindaddig, míg Magyarország a külön diplomáciai képviselet megteremtésére az időt elvárakoztatva nem látja, mindaddig, míg a nagy angol lapok mintegy betetőzésül az előbbieknél külön tudósítokat nem fognak alkalmazni azon célból, hogy közvetlenül a magyar fővárosból nyerjen az angol főváros információkat, amelyek ilyenformán mentesítve lesznek az oly kitűnően szervezett osztrák sajtóiroda és a bécsi és berlini zsidók befolyásától.

Az adott körülmények között talán jól tette Magyarország, hogy háttérbe vonult, mert a berlini szerződés megszegésének, a bosnyák tartományok annektálásának odiuma csaknem egészen Ausztriára hárult, bár ez utóbbi összehasonlíthatatlanul kevésbé van érdekelt a közelmúlt eseményeiben, mint Magyarország.

Anglia még mindig hypnotizálva van a közhelyektől, a nagy közeposztály még mindig hisz a szerződések sérthetlenségének olyan sokáig dédelgetett meséjében s abban, hogy felbontásukhoz az összes szerződő felek megegyezése szükséges. Pedig a történelem számtalan példát mutat arra nézve, hogy a nemzetközi megállapodások érvénye csak addig tart, míg a signatarius hatalmak valamelyike elég erősnek érzi magát arra, hogy érdekeit elébe helyezhesse a diplomáciai tisztesség reputációjának. A megsértett erény hangja, melyet újabban az egész angol sajtó használt, azt mutatja, hogy pillanatnyira megelégedtek az ismert közmondással, mely szerint az ígéretek, mint a pástétom fedele, csak arra valók, hogy megtörijük; ez a feledékenység azonban azonnal meg fog szűnni, mihielyt az erők egy újabb csoportosulásánál fogva eljön annak ideje, hogy Anglia véget vessen Egyiptom ideiglenes okkupációjának.

Anglia tökéletesen meg van arról győződve, hogy Ausztria és Magyarország éppen olyan kevésbé mondhat le Bosznia-Hercegovinát megillető jogairól, mint amennyire lehetetlen Angliára nézve, hogy Egyiptomot visszacsúlyedni engedje az előző barbár állapotokba, vagy hogy elnézze azt, hogy a szurzi csatorna feletti felügyelet a német birodalom vasmarkába kerüljön.

A doctrináink, kik azt hiszik, hogy a világ sorsa bizonyos filozófiai szabályok lelkismeretes betartásától függ, siránkoznak a berlini szerződés megsértése felett, azt képzeli, hogy ez a lökés megingatta a diplomáciai morál alapelveit, azt mondják, hogy amennyiben egy új konferencia nem ül össze, hogy a területiális változásoknak egy új szerződésben törvényes formát adjon, a hágai nemzetközi bíróság határozatai, melyek ma még kevesebb érvénnyel bírnak, mint egy jogi felolvasó-egylet határozatai — a jövőben sem fognak nagyobb eredményekkel kecsegtetni.

Egy másik — sajnos — számban jelentéktelenebb párt az épen, amely elismeri Magyarország rendkívüli fontosságát az európai egyensúly szempontjából, sajnálja az újabban történeteket és fél azok következményeinél más, sokkal gyakoribb természetű okokból.

Ez a párt Magyarországot egy dilemma

széles képű kopasz embert láttam, derékig a nefelejs mellé ágyazva. Arca kővér, a zsirtól szinte ragyogó, de a szeme komor és haragos:

— Mindig ezt a siránkozást hallom! Mi az ördögnek kellett nekem ez az asszony? Miért nem telepedtem le valahová másfelé, valamelyik kakukfű mellé, amelyik nem is sir, nem panaszkodik, hanem boldog, hogy megtiszteltem s hálából a legtisztább, legizebb harmatcseppeket nekem adja! Csak elmehetnék innen! Csak elmehetnék!

És husos derekával erőlködve hajlik előre, de nem tud szabadulni. Keményen, kegyetlenül fogva tartja a föld.

Mellettem megzörög valami. Egy éhes utazó kőrő, rajta csunya szerb tövis éktelenkednek. Szikár alakja megnyulik, olyan lesz mint egy ösztövére kalmáré, már az arcát is meglátom, a legnagyobb, legmagasabban álló szerb tövis, egy apró, simára lenyírt ökölnyi fejet mutat. Hegyes, finom orrával a levegőbe szimatol, kicsi pislogó szemével az ég felé kémlel, sovány karjai megnyújtóznak, ujjai összegörbülnek, mintha keresnének valamit és rekedtes hangon megszólal:

— Semmi, megint semmi! Másnak milyen boldogság az élet. Az akác virág, a lilom, sőt a legutolsó kankalin is rakásra gyűjti a mézet. Mig én... Hiába minden szorgalom, igyekvés, semmit sem szerezhetek!

— Szamárság — hallom válaszképpen erre a beszédre pár lépéssel a lábam előtt. Egy

lilas szinben játszó lóherevirág mondja ezt s bozontos fejét ráhajtja egy göröngyre. Érdemes is kincseket gyűjteni? Itt élünk, virágzunk a földhöz szegezve, azután jön egy buta tehén és leleget bennünket. Hát ez az élet célja?

— Ez a gyenge sipogás azonban bele vész a zúgó erős hangba. A hátam mögött álló terebélyes tölgyszágra megrázza lombjait. Visszaforulok. Egy tövig földbe süppedt bozontos óriást látok; a bokrok és fűvek közt komoran emelkedik alakja a magasba, hatalmas fejét megrázza, gigászi karjaival az eget fenyegeti:

— Undok, siránkozó törpék. S nekem itt kell maradnom közöttük, pedig ott a domb aiján telém integetnek a társaim. Oh, ha közülük lehetnék, hogyha átölhetném őket, hogy közös erővel ostromoljuk meg az eget!

Megriadok ennyi panasztól, ennyi kielégítetlen vágytól. Menekülni akarok, de mintha nekem is legyökerezett volna a lábam. Az epedő, panaszos lázongó, fájdalmas hangok egész orgiája viharozva tombol körültem.

*

Az ember pedig, aki elvezetett ide az Isten kertjébe, durván fölkapag:

Ne te bírsz, önérzetes ember. Van-e joga a fajtádnak, hogy lenézze a szomjuságban elepedő fűveket?

előtt látja, amelyből szerinte nem tud menekülni. Mert Magyarország vagy lemond alkotmányos jogáról és nem követeli régi birtokait, Boszniának és Hercegovinának a Szent István koronájának országaiba való bekebelezését, ami Bécszel szemben való gyengeségét és szolgai viszonyát bizonyítaná egy rosszul választott időben, vagy pedig érvényesíti ezt a jogot s ebben az esetben a nem magyar nemzetiségek elégedetlen elemei, kik túlságosan nagy számuak, egy hatalmas erőforrást nyerne s így a szerb és horvát mozgalmakkal való küzdelem még nehezebbé válik.

A harmadik alternatíva szerint a két tartomány egy félig közös, félig független valami lenne s a melynek helyzetét később megváltoztatnák, természetesen a paritás elvének teljes mellőzésével, oly módon, hogy csökkentse Magyarország fontosságát, mint az európai béke biztosítékát; ezt az alternatívát a magyarok barátai még súlyosabb következményekkel terhesnek látják.

Angliában úgy magyarázzák Magyarország érthetetlen magatartását, hogy e veszedelmes vállalkozásokhoz adott beleegyezése volt ellenértéke az új választójogi törvénynek a korona általi jóváhagyásának.

Anglia olyan, mint az a farkatlan róka, a melyik megakartta győzni társait helyzetének előnyéről.

Anglia annak idején vakon belerohant a szavazati-jog kiterjesztésébe s ma kénytelen elvise'ni ennek természetes következményeit.

Az államférfiak helyét demagógok foglalták el. Egy óriási többséggel rendelkező, magát szabadelvűnek nevező párt uralkodik az országon, ez a párt győzelmet egy olyan választási küzdelemnek köszönheti, melynek nyilvánosan hazug jelszava volt: »a kínaiak rabszolgája Délafrikában«.

Ily eredményre nem jutottunk volna, ha az ész nem lenne alárendelve a numerikus többségnek és hogy ha egy olyan választótörvényt hoztak volna be Angliába, mint a milyent Magyarország akarnak adni.

Szerencsére a magyar államférfiak nem hagyják majd magukat befolyásolni a tudatlanok hamis elvei által, midőn e hazájok jövőjére oézve oly óriási fontossággal bíró feladatot elvégezendik.

De közömbösek fognak maradni azoknak az intrikáival szemben is, a kik az angol nemzetről hazug híreket hoznak forgalomba, akik azt állítják, hogy Anglia meg akarja zavarani a kontinens békéjét, hogy a zavarosban halásson; hogy angol bujtogatás idézte elő a török bojkottot; hogy a szerbek Londonból kapnak segítséget és biztatást, abból a célból, hogy a királyi ház egyik tagja huzzon hasznát a Karagyorgyevich-dinasztia esetleges megbukásából.

Ez az utóbbi ráfogás talán a legostobább. Tessék meggondolni a dolgot. Egy angol herceg, aki visszautasította a Kóburg koronát, azt mondva, hogy jobban szeret angol nemes, mint német fejedelem lenni, hogy hagyhatná ott biztos helyét, hogy — ki tudja mennyi ideig — a belgrádi konak véráztatta trónjára lépjen? Angliának nem szabad egy kontinentális ország felelősségét elvállalni, amely ország a britt hadiflotta ágyuinak lőtávólától olyan messze esik. Anglia lehet néha meggondolatlan, de annyi esze mégis csak van, hogy meglássa, honnan fúj a szél s hogy megvetésével illesse azokat, akik közölte és a magyar nemzet között a széjjelhuzás magvait akarják elvetni.

Az a pár esztendő, amely most fog következni, meg fogja mutatni azt, amit eddig nem láttunk elég tisztán: Magyarország óriási és döntő fontosságát Kelet Európában; szorosabbra fogja fűzni az angol-magyar barátságot, amelyet az izlés közösége és a hagyományok hasonlatossága már erős alapokra állított. Magyarország másrészt meg fogja éteni és appreciálni fogja azt a tényt, hogy bár Anglia ma egy nagy változáson megy át, ez a változás nem a halált jelentő krízis, hanem az újjászületés vajúdása.

Lehet, hogy Anglia története ma egy befejezés, egy vég előtt áll; de egy új történet

fog kezdődni, szebb és nagyobb a réginél, egy új, kereskedelmileg federált angol birodalom története, amely magamagát ki tudja elégiteni, amelynek tehát nem lesznek ambíciói. A szabad kereskedelem napjai meg vannak számítva, épp úgy, mint Magyarország gazdasági rabszolgaságának napjai.

Az új világrend első következménye leend a német ipar részleges kizárása az angol piacról s az angol gyarmatokból. Németország tehát kénytelen lesz másfelé keresni elégtételt; gyarmata, beamter-seregeikkel és az igaz telepítvényesek hiányával, nagyon sokáig ha nem is fognak pénzbe kerülni, de semmiesetre sem fognak hasznót hajtani. Nyugaton az Egyesült Államok, keleten Japán zárja le az utat. Németország kényszerítve lesz kompenzációt Kelet Európában keresni és Ausztria hűbérességére alapítva akciójukat, a németek ki fogják teríteni a Zoll-verein hálóját mindig nagyobb és nagyobb területekre.

Ha a fiatal és folyton erősödő magyar kereskedelem nem akarja magát a Zoll-verein karmai közé dobni, a magyarok első kötelessége a kereskedelmi szerződések megkötésének szabad jogát kivívni, tekintet nélkül az osztrák érdekekre, mert a történelem azt tanítja, hogy a gazdasági alávetettség az első lépés a politikai rabság felé.

Megszökött elmebeteg.

A nagyváradi elmebetegek szökött egy beteg és egyenesen a falujába ment haza, ahol azóta úgy él, hogy nem lehet rajta az elmebajt konstatálni. A kórházi főorvos pedig ragaszkodik hozzá, hogy a megszökött embert vissza szállítsák a kórházba, mert ezt a törvény rendelte el.

Az ügyről különben tudósítunk a következőkben számol be:

A múlt évben Szopota Kosztán Szóód községi lakos gyilkosságot követett el. A törvényszék előtt tartott vizsgálat során a beszerzett bizonyítékok alapján Szopotát 2 évi fogházra ítélték el. Az ítélet jogerőre emelkedett, azonban mikor Szopota a büntetés kitöltését megkezdte, a fogházban olyan viselkedést tanusított, hogy megfigyelés alá vették. A megfigyelés eredménye Szopotára kedvezőtlen volt s a fogházat az élőholtak lakásával cserélték fel.

Szopota nem sokáig volt az elme kórházban, mert augusztus végén egy alkalmas pillanatban megszökött és egyenesen hazament. A szökés után a kórházi főorvos megkereste a belényesi főszolgabíró, hogy a megszökött elmebeteget ha szükséges még kényszerrel is szállítsa vissza a kórházba.

A belényesi főszolgabíró viszont a szóódi elöljárókat utasította, hogy bírják rá Szopota Kosztánt a visszamenésre. Az elöljáróság meg is idézte Szopotát maga elé, s ez meg is jelent, azonban egyáltalán nem volt hajlandó az elmebetegekbe való bevonulásra.

A főszolgabíró ekkor utasította a csendőrséget, hogy a megszökött elmebeteget kísérjék be Nagyváradra. A csendőrség a törvényekre hivatkozva megtagadta a rendelet foganatosítását.

Az elöljárók ekkor másodszor is megidézték a szókevényt, aki azonban megérezvén, hogy mi vár rá, megszökött a községből. Érdekes az elöljáróságnak a jelentése erre vonatkozólag. A községi jegyző ugyanis azt mondja, hogy Szopota verekedő természetű ember, azonban az elmebajnak egyáltalán nem mutatkozik semmi jele rajta. Különben maga Szopota is azt mondta, hogy ő nem bolond, csak »az urak akarják neki bebeszélni, hogy ő bolond és ha nem

bolond, ő bizony nem megy a bolondok házába, inkább odahaza kenyeret keres a családjának.«

Az elöljáróság helytelennek tartja azt, hogy Szopotát a bolondok házában tartsák, mert mint józanészű ember, aki jogerősen el lett ítélve, nem a bolondok házába, hanem a fogházba való.

Az eddigi eljárások alapján a kórházi főorvos tovább is ragaszkodik a visszaszállításhoz és most ismét kéri a főszolgabíró, hogy valami úton Szopotát szállítsa be az elmebetegekbe.

Mit tárgyal a város?

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi január hó 14-én esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésen a következő ügyek fognak tárgyalatni. 1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról. — 2. Az igazoló választmány jelentése az 1909 évre érvényes legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének összeállítása és a Széles Lajos elhalálozása folytán üresedésbe jött törvényhatósági bizottsági tag választásáról. — 3. Polgármester jelentése az uszoda ügyében dr. Hoványi Géza által beterjesztett interpellációra. — 4. A polgármester jelentése a körös-utcai kaszárnya-tér tárgyában dr. Hoványi Géza bizottsági tag által beterjesztett interpellációra. — 5. A törvényhatóság kebelében működő szakszervezetek kiértékelése. — 6. A m. kir. belügyminiszter leirata a m. aszfalt r. t. részére vállalatba adott aszfalt gyalogjárdák ügyében hozott közgyűlési határozatok és vállalati szerződés jóváhagyása tárgyában. — 7. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata az Össi-Biharpüspöki összekötő vasúti vonal kiépítése tárgyában. — 8. Debrecen sz. kir. város közönségének átirata »Ne temere« kezdetű pápai bulla érvénytelenítése végett a képviselőházhoz intézett felirata tárgyában. — 9. Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága Molnár János és társai által kibocsátott nyílt felhívás tárgyában hozott véghatározatát támogatás végett megküldi. — 10. A tanács előterjesztése a tűzoltó-parancsnoki állás szervezése tárgyában. 11. A tanács előterjesztése a tanítói fizetésrendezés s ezzel kapcsolatosan szükséges szabályrendelet módosítása iránt. — 12. A tanács előterjesztése a rendőrlétszám-felemelése tárgyában. — 13. A tanács előterjesztése a hírlaphirdetési átalány ügyben. — 14. A tanács előterjesztése a Napközi Otthon segélyezése tárgyában. 15. A tanács előterjesztése a Kereskedelmi Csarnok által a kereskedelmi iskola fenntartására nyújtott s 5000 korona segély felemelése iránt benyújtott kérvényre. — 16. A tanács javaslata a pincér-szakiskola segélyezése tárgyában. — 17. A tanács javaslata a Népiroda segélyezése tárgyában. — 18. A tanács javaslata a népkonyhát fenntartó izraelita nőegylet által segély felemelése iránt benyújtott kérvényre. — 19. A tanács javaslata a Bihar-megyei Népi nevelési egylet által fenntartott szabad iskola segélyezése ügyében. — 20. A tanács előterjesztése a városi tisztviselők segéd- és kezelő-személyzet tagjai részére megállapított fizetésfelemelési összeg egészbeni folyósítása iránt. — 21. A tanács a házi pénztár és az abban kezelt alapok és alapítványok 1909. évi költség-előirányzatát tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 22. A tanács előterjesztése a közpénzek elhelyezése tárgyában. — 23. A tanács javaslata a szicíliai földrendés által súlytottak segélyezése tárgyában. — 24. A tanács előterjesztése 30 000 korona községi iskolai tandíj törlése iránt. — 25. A polgármester előterjesztése az 1909-ik évben szükséges szakdiákokok alkalmazásának engedélyezése tárgyában. — 26. A tanács előterjesztése Fetsér Antal nagyváradi lakos felszentelt püspök által a Nogáll utca szabályozási vonalának megállapítása ellen elkesve beadott telebbezés és igazolási kérelem visszautasítása tárgyában. — 27. A tanács előterjesztése Benkő Mihály által lakbér folyósítása iránti kérelmét elutasító tanácsi határozat

ellen beadott felelősségre. — 28. A tanács néhai Rimanóczy Kálmán hagyatékáról készített alapító oklevelet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. — 29—32. Köztérítési ügyek. — 33. A polgármester az 1909. évre összeállított képviselő választók névjegyzékét beterjeszti. — 34. A tanács elöntése a köztérítési szabályrendeletre vonatkozólag. — 35. A tanács a Széles-utcai és Vitéz-utcai iskolák építésére vonatkozólag az építési vállalkozókkal kötött szerződéseket jóváhagyás végett beterjeszti. — 36—44. Városi munkálatokra vonatkozó szerződések. — 45. A tanács javaslata özv. Ragány Jánosné halotti negyed kiutalása iránti kérvényére. — 46. A polgármester előterjesztése Kaufmann Jakab nagyvárad lakosnak Nagyvárad város kötelekbe leendő felvétele tárgyában. — 47. A polgármester előterjesztése Karpf Hermann nagyvárad lakosnak Nagyvárad város kötelekbe leendő felvétele tárgyában. — 48. A polgármester Gerő Ármin rendőrfőkapitány ellen indított fegyelmi ügyben hozott jogerős felmentő végbíróságot tudomásvétel végett beterjeszti. — 49—57. Nyugdíjazások, fizetési előlegek, orvosi oklevelek meghirdetése.

Miről a törvényhatósági bizottság t. tagjait azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők. Kelt Nagyváradon, 1909. január 9. Bordé Ferencz, főjegyző.

A délolaszországi pusztulás.

Messzina, január 12. A genuai herceg, aki a király elutazása után érkezett a földrengés által sújtott területre, naponként látogatásokat tesz a szicíliai és kalabiai partvidék elpusztított területein, különösen Reggioban és Messzinában. A herceg a Ragina Margherita páncéloshajó fedélzetén tartózkodik.

Róma, január 12. A központi segítőbizottság elnökének, az aostai hercegnek javaslatára elhatározta, hogy a kalabiai és szicíliai menekülteket mielőbb volt állandó lakhelyükre szállítja és e célra 500.000 frankot szavazott meg. A bizottság továbbá 1.000.000 frankot szavazott meg barakkok mielőbbi felépítésére és 200.000 frankot árva ellátására.

Messzina, január 12. Calabriadban a barakkok építése nagy nehézségekbe ütközik a munkaerő hiánya miatt. A lakosság legnagyobb része egyáltalán nem akar munkát vállalni, a dolgozni akarók pedig óriási napszámokat kérnek, minél fogva segélyegyletek elhatározták, hogy kívülről hozatnak munkásokat. A mentés körüli buzgalmat a kíméletlen önzés és erőszakosság nagyon megbénította. Palmiban valóságos ütközet támadt a segítők közt, kik készleteiket erőszakkal is megvédelmezik és az éhezők között. Az önkéntes mentők a távoli helységek segélyezését is megkezdték.

Messzina, jan. 12. A genuai herceg, aki a király elutazása után érkezett a földrengés által sújtott területre, naponta látogatásokat tesz a szicíliai és kalabiai partvidék elpusztított területein, különösen Reggioban és Messzinában. A herceg a »Regina Margherita« páncélos fedélzetén tartózkodik.

Messzina, jan. 12. Az életben maradt lakosság azon tárazodik, hogy helyreállítsa az üzleti életet. Ma már kocsik közlekedtek a romoktól megtisztított rakpartokon. Kíváncsák a hajóforgalom felvételét a messzinai kikötőben.

Reggio, jan. 12. Ama megmentett fiúcska a tripetti palota Genuába menekült portásának a fia.

UJDONSÁGOK.

* **Előkészületek a csütörtöki közgyűlésre.** A csütörtöki városi közgyűlésen nagyfontosságú ügyek kerülnek tárgyalásra. Ugy a városi kör, mint a függetlenségi párthoz tartozó városatyák tegnap este értekezletet tartottak, amelyen a közgyűlés fontosabb tárgyait vitatták meg. Debrecen város átiratára vonatkozólag a »Ne temere...« ügyében a városi tanács, a lapunk más helyén közölt javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a törvényhatóság tiltakozzék a pápai dekrétum ellen. A függetlenségi párti városatyák ezen ügyet nyílt kérdésnek mondták ki, mivel nem akarja a vallási ügyben tagjai elhatározását megkötni. A városi kör azonban teljes lélekkel pártolja a tanács javaslatát s tiltakozik már csak azért is, hogy a kormány ellen tüntessen. s okvetetlenkedjék. — A néppárti képviselőknek a házassági anyakönyvek aláírása ellen kiadott felhívása tárgyában úgy a városi kör, mint a függetlenségi párti városatyák a felirat mellett foglaltak állást. — A megüresedett szakszabizottsági tag-ságokra szintén jelölt mindkét párt. Így a jogügyi bizottságba a városi párt a három helyre Friedländer Sámuel, Kepes L. Miklós, Várnai Ferencet jelölte, míg a függetlenségi párt nem jelölt: a vízvezetési bizottságba mindkét párt Stokker Józsefet jelölte; — az iparoktatási bizottság elnökségére mindkét párt Lukács Ödön tanácsnokot, az iparoktatási bizottságba a városi párt Popper Ákost és Várad Ödönt jelölte, míg a vámkezelés ellenőrzésére kiküldött bizottságba a városi kör Löwenstein Zsigmondot, a függetlenségi párt pedig Kiss Dávidot jelölte. Legélénkebb lesz a választás a szüntügyi bizottságban megüresedett egy tagsági hely betöltésénél. A városi kör Mezey Mihály eddigi alelnököt jelölte, aki tudvalevőleg eddig mint tüzoltó főparancsnok vett részt a bizottságban, de az új hivatásos tüzoltó-parancsnoki állás megszűnik. A függetlenségi párt pedig irodalommal foglalkozó egyént akar a szüntügyi bizottságba ezért Sas Edét jelölte. — Elhatározta még a városi kör, hogy a tanács javaslatával szemben a rendőrség szaporítása mellett foglal állást a költségvetés tárgyalása során.

* **A városi közpénzek elhelyezése.** Nagyvárad város pénzügyi szakszabizottsága tegnap rövid ülést tartott, Rimler Károly polgármester elnöke alatt, amelyen Bordé Ferenc, dr. Pác Sándor, id. Moskovits Mór, dr. Moskovits József, Kőszeghy József, dr. Thury László, Lukács Ödön, Szűcs Géza, Weisz Lajos, Fried Ferenc, dr. Popper Ákos és Dayka Endre jegyző voltak jelen. Egyetlen tárgya volt az ülésnek a városi közpénzek elhelyezése. Eddig hét nagyvárad pénzügyintézetben helyezték el a város közpénzeit. Most az Általános Takarékpénztár, a Magyar Bank és a Nagyvárad Hitelbank kérvényt adtak be a városhoz, hogy ezen pénzügyintézeteket is vegyék be azon pénzügyintézetek közé, amelyekben a város a közpénzeket elhelyezi. A városi számvevői hivatal megvizsgálta az intézetek ügykezelését, mérlegét s konstatálta, hogy mindhárom pénzügyintézet rászolgált a bizalomra, ügykezelésük helyes irányban mozog, üzleti összeköttetések realitások s így rászolgáltak a bizalomra. Ezek alapján Lukács Ödön tanácsnok javaslatára a szakszabizottság ajánlja a közgyűlésnek, hogy mindhárom pénzügyintézetet vegyék be a közpénzek elhelyezésére kijelölt pénzügyintézetek közé.

* **Amegyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma tartja meg január havi ülését. A hónap első szerdájáról tudvalevőleg mára lett elhalasztva az ülés. A bizottsági ülésen a rendes folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

* **Összeütközött vonatok** Tegnap délután veszedelmes hírek keringtek közszájon Nagyváradon. Az volt ugyanis elterjedve, hogy a kolozsvári gyorsvonat Mezőtelegden beütközött egy személyvonatba és több sebesülés és halálozás is történt. Ezt a hírt később megcáfolták. A váradi vonatok délből tényleg nagy késésekkel érkeztek be, azonban ez nem valami nagy katasztrófa következménye volt. Szajnál két tehervonat összeütközött s ennek következtében a pálya nagyon megrongálódott úgy annyira, hogy a vonatok csak nagy késéssel jöhettek ott át. Az összeütközésben három kocsi hasznavehetetlenné lett. Emberéletben kár nem történt.

* **Állami mértékhitelítő Nagyváradon.** A kereskedelmi miniszter a mértékhitelítő hivatalokat államosította s így Nagyváradon is állami mértékhitelítő hivatalt állított fel s Nagyvárad város kezelésében csupán a hordók hitelítését hagyta meg. A miniszter a nagyvárad állami mértékhitelítő hivatalhoz Palustyák Jánost nevezte ki állami mértékhitelítővé.

* **Uj ügyészségi megbízott.** Az igazságügy miniszter dr. Pálffy Gyula margittai gyakorló ügyvédet a nagyvárad kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá nevezte ki.

* **Megvadult lovak.** Hajmeresztő dolgok szemlélője volt tegnap d. e. egy 10 óra körül a közönség a váradi Fő-utcán. A vasut állomáshoz ment ki 2 lóval egy tűzér municionszekérrel, hogy a vasuton érkezett szállítmányt hazavigye. Az állomás előtt való várakozásban a lovak az ott csilingelő villamostól megbokrosodtak annyira, hogy a ló hátán ülő tűzér legnagyobb igyekezete és erőfeszítése dacára sem tudta azokat megfogni. És így végigszáguldottak a Fő-utcán a járókelők jajveszékelése közepette, ami még jobban megvadította a már ugys megshaladt paripákat. A legsebesebb vágatásban értek el a Bémer-téren levő Kochtestvérek boltjáig, ott befordulva a Mészáros-utca-ba az egyik ló megcsuszott, magával rántotta a másik lovat, így a kocsit és beütötte a rud, majd pedig a ló az egyik nagy kirakat üvegét és az üveg összevagdosta az egyik ló testét, ez azután ettől a fájdalomtól ugrándozva berugta a másik táblát is. Erre azután valahogy megfékeztek a másik lovat is. A szegény tűzért a nagyverő a kocsiból, illetőleg a rudjáról, — mert ahogy a lovak nekiiramodtak, ez a szerencsétlen katona meg akarta fogni a lovakat és a hajtósárat keményen fogta — kirántotta a kocsikulcsból és ráesett a rudra. Így utazott végi a Fő-utca nagy részén, belekapaszkodva a rudba. Hát a tisztelt olvasó elképzelheti, milyen kéjes érzet lehetett két száguldó ló között élet-halál között lebegve. Hát ez különben egyik félre sem ütött be kedvezően, sem a Koch-cégre sem a tűzérre, de legkevésbé a lóra, mert ennek bizony hatyu dala volt ez a roham, alig vickándozik már azóta, mióta az eset történt. Annyi vért vesztett és az oldalán oly seb tátongott, hogy mindjárt a ramazuri után lehetett látni, miszerint semmiféle orvosi műtét nem tarthatja meg az élők leltárában. A szegény tűzért kocsiba tették és úgy vitték be a kasszárnnyába, a honnét a délután folyamán be-

szállították a katonakórházba. A Koch-cégnek 1800 korona a kára.

*** A szabadkőműves nagymester temetése.** Tegnap délután temették Budapesten a magyarországi szabadkőművesek nagymesterét, Joannovics Györgyöt 83 éves korában. A temetésre a nagyváradi páholytagok közül is sokan felutaztak.

*** 400 méteres víznélküli kut.** Okány községben már egy éve hogy ártézikut furásával foglalkoznak. A kútfúrás már igen nagy áldozatába került a községnek, azonban még mindig nem találtak vizet. Eddig 400 méter furást eszközöltek. A község most tekintettel a nyomasztó anyagi helyzetére, kérelemmel fordul a földművelésügyi miniszterhez, hogy szakértőket küldjön ki, akik megállapítsák, vajjon furjanak-e tovább vagy újabb helyen kíséreljék meg a kut készítését.

*** Serdült Bálint halála.** Nagyvárad város egyik legöregebb emberének: Serdült Bálintnak haláláról értesülünk. Fiatalabb korában Serdült Bálint élénk tevékenységet fejtett ki Nagyvárad társadalmi és politikai életében. Évtizedekig tagja volt Nagyvárad város törvényhatóságának. Mint Tisza Kálmánnak személyes jó ismerőse, a politikában is fanatikusan lelkes híve volt s nagy agilitást fejtett ki a választásoknál. A múlt század második felében virágzó asztalos műhelye, majd szűrszabó telepe volt. Utóbb azonban, már több mint tíz éve teljesen visszavonult s nem is mozdult ki Sztaroveczky-utcai házából s mondhatni teljesen azoknak az emlékeknek élt, mikor a Tisza-acea tetőpontján volt. Halála tegnap, január 12-én, élete 92. évében következett be. Temetése holnap, csütörtökön, január 14-én délelőtt 10 órakor lesz.

*** Névváltoztatás.** Kiskoru Wallerstein Jenő nagyváradi lakos vezetéknévét *Vadas*-ra változtatta.

*** Négy kivégzés egy napon.** Bethunben, Franciaországban tegnapelőtt hajnalban egy rablóbandának négy tagját végezték ki. A Pollet-fivérek, Derco Teofil és Browent. Deibler párisi hóhér a kivégzés előtt néhány órával érkezett meg Párisból. Onnét küldték a guillottint már jóval előbb, de az, csodálatosképpen nem érkezett meg. Sürgöny ment Párisba, ahonnan az a válasz érkezett, hogy a guillottint gyors szállításként január 8-án elküldték. Hosszas kutatás után rá is találtak, de nem az állomás raktárában, hanem egy szállító cégénél, aki a küldeményt tévedéshől átvette. Hajnali öt órakor, közvetlenül a kivégzés előtt állították fel a guillottint a vár-udvarban, amint az ócska börtön-épületet nevezik. Két két börtönőr kísért a halál jelöltjeit a kivégzés színhelyére, ahol egy szakasz katona fogta körbe a guillottint. A kivégzés alig tartott tíz percig. Elsőnek Derco Teofil feje hullt a kosárba; aztán a Pollet-fivérek kerültek sorra, majd végül Browent. Az idősebb Pollet feje, a nézők nagy borzalmára, a kosár mellé a földre gurult.

*** Az osztálysorsjáték huzása.** A tegnap kihuzott számok közül a következők nyertek nagyobb összegeket:

30.000 koronát nyert: 58404.
15.000 koronát nyert: 71093.
10.000 koronát nyertek: 14041 80459.
3000 koronát nyertek: 33421 79963.
2000 koronát nyertek: 4492 20629 36455 88995
1000 koronát nyertek: 3260 66430 90281 107119.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

*** A PANNÓNIA KÁVÉHÁZBAN.** szombaton, e hó 16 án nagy Jótékony-célú Tombola lesz. A tombola tiszta jövedelme a Messinai földrengés szerencsétlenseinek javára lesz fordítva.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök d. u.: Bánk-bán. (Ifjúsági előadás.)

Péntek: Harag, Parasztbecsület.

Szombat: Atalanta.

Vasárnap d. u.: Lumpácus Vagabundus, este: Atalanta.

EGYESÜLETEK.

A katolikus kör ülése. A katolikus kör igazgató választmánya ma, azaz szerdán délután 6 órakor tartja január havi rendes ülését.

IPARÜGYEK.

Mester tanfolyamok. A m. kir. technológiai iparmúzeum részéről rendezendő *cipész ipari szabászi mester-tanfolyam* f. hó 14-én, csütörtök d. u. 3 órakor nyitattik meg a közs. polg. isk. I. e. 17. számú termében. A még bejelentetlen 5 helyre jelentkezések a tanfolyam megnyitáig elfogadtnak. A ruházati (cipész és szabó) iparosok részére rendezendő könyviteli tanfolyam kellő számú hallgató jelentkezése esetén f. hó 17-én vasárnap d. u. 3 órakor nyílik meg a polg. isk. I. e. 19. sz. termében. Nagyvárad, 1909. jan. 13. Szűts Izsó, a tanfolyam vezetője.

TÁVIRATOK.

Apponyi Albert gróf Fiumében.

Fiume, jan. 12. Apponyi Albert gróf és Tóth János államtitkár ma Fiuméba érkeztek és megkezdték az iskolák látogatását. Délben Nakó Sándor gróf vendége volt a miniszter. Délután tovább folyt az iskolák látogatása.

Felnégyelt nábob.

Déva, jan. 12. A város határában ma reggel halva találták a leggazdagabb parasztlak egyikét. Lebbedory Pétert. A gazdag ember hullája fel volt darabolva. A borzalmas cselekedet tettesét még nem tudták kézre keríteni.

Balkáni események.

Frankfurt, január 12. A Frankf. Zeitung konstantinápolyi levelezője megbízható forrásból tudni véli, hogy a nagyvezér Ausztria-Magyarország harmadik millió font kártérítési ajánlatára három millió font kártérítés követelésével fog válaszolni.

Konstantinápoly, január 12. Este kilenc óráig az osztrák-magyar nagykövetség részéről a portának tett 2 és fél millió török fontnyi kártérítési összegre vonatkozó javaslatra a válasz, amelyet a nagyvezér mára vagy holnapra ígért, nem érkezett meg. Itteni diplomáciai körökben a halasztást azzal indokolják, hogy a nagyvezér kétségkívül az ifjútörök bizottság és a parlament hozzájárulása tekintetében kíván felvilágosítást nyerni, illetve azt

biztosítani, ezenkívül pedig az itteni nagykövetknél, valamint a török nagykövetek után két hatalom, amely alatt Angliát és Oroszországot értik, diszpozícióról kíván tájékozódni.

Belgrád, január 12. A szerb kormány ma a király elnöklésével értekezletet tartott. Szerbia ez értekezletből kifolyólag tiltakozik Törökországnak Ausztria-Magyarországgal való egyezsége ellen.

Merénylet a cári pár ellen.

Pétervár, január 12. Azzal a hírrel kapcsolatosan, hogy Carozkoje Szeloban bombarombbanás történt, azt a hírt is terjesztik, hogy a cári család élete ellen irányuló összeesküvést fedeztek fel. A pár az utóbbi időben sok fenyegető levelet kapott. Sok embert letartóztattak.

Válság a horvát-szerb koalícióban.

Zágráb, január 12. A koalícióban kitört a válás. Zagorác levelet intézett a jogpárt elnökéhez, melyben tudatja, hogy a koalícióból kilép. Baxer, Harambasics, Bedekovics szintén kilépnek. Tuskán a jogpárt elnöke, Zagorácnak a pártból való kirekesztését indítványozta.

Igazságszolgáltatás.

Az 1909. évi esküdtek.

A folyó évben működő esküdtek névsorának közlését már előbbi számainkban megkezdjük. Folytatólag még itt adjuk a névsor további részét:

Pótesküdek: Átyim Péter, Bacsonyi Sándor, Balaton Lajos, Balaton Sándor, Balogh János, Balogh Mihály, Bauer Nándor, Bereczki Imre, Biró István, Biró László, Bodnár János, Bodnár János, Bogoly Pál, Boros Imre, Boros Imre, Boros Lajos, Bujdosó Lajos, Buksz Miksa, Czégény Sándor, Czigelt József, Csegő János, Csoma György, Dajka Ambrus, Dévald Mihály, Dobi István, Eberl Kálmán, Fábrián József, Fábri Károly, Fey Rezső, Föris Mihály, Fudali Bálint, Fülöp Mihály, Gasperik János, Gebei János, Gramantik János, Hanga János, Hanzli József, Harnos János, Harsányi Károly, Havasy Zsigmond, Heffer József, Herczegh Lajos, Hilf Ádám, Horváth Ferenc, Imrik Károly, Iványi István, Jakus Kálmán, id. Jó Ferenc, ifj. Jó Ferenc, Juhász Benedek, Kádár Gyula, Kajetan József, Karger Vilmos, Kezdődy Géza, Kezdődy Gyula, Kiss György, Kiss Gyula, Kiss Gyula, Kiss János, Kmetz Sándor, Kocsis Mihály, Köky András, Kolláti Károly, Kovács András, Kovács Béla, Kuglis János, Kutasy Lajos, Lovas Dániel, Lukács Gyula, Maczák István, Mihálovits János, Mokács András, Mokács András, Mokos Sándor, Mokri János, ifj. Mönus Sándor, Mudora György, Nagy János, Nagy József, Nagy Károly, Nagy Lajos, Nagy Lajos, Nánási Károly, Nánth János, Nemes Ferenc, Nemes Lajos, Némethi Gáspár, Orbán Ferenc, Oskó János, Óváry Lajos, Paizs Béla, Pankolits Károly, Papp György, ifj. Papp Imre, Papp János, Pénzes Lajos, Piskolty Albert, Pogány János, Puskás Lajos, Rákossy Viktor, Ramminger István, Rieger Gusztáv, Rigli József, Sarkadi Sándor, Schlosser Sándor, Simon János, Sinka László, Stágl Kálmán, Stitz János, Strobek Károly, Szabó Ferenc, Szabó Károly, Szabó Lajos, Szabó László, Szabó Miklós, Szántai Gyula, Szántó Dezső, Szegedi József, Széles Sándor, Szirmai Lajos, Szivák József, Szobota Mihály, Szóke Ferenc, Szűcs Ferenc, Tarnoky László, Tarsoly Ferenc, Teleki Sándor, Tiringier Ferenc, Tirschel Gyula, Tivadar József, Tokai Bálint, Tokai János, Topsál Vilmos, Torszin Elek, ifj. Tóth Lajos, Török Sándor, Turóczy Gyula, Ujvári Vilmos, Urbán István, Vajnovszki Mihály, Varga László, Vári Imre, Vaszil György, Verebi András, Vlár Ágoston, Voszka Ferenc, Wagner Mihály, Zonda György, Zsembinszki János.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órákor. —

Budapest, jan. 12.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	— — —	10.38
Rozs okt. —	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt. —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul. —	— — —	6.60

Értéktőzsde.

— Délután 4 órákor. —

Budapest, jan. 12.

Osztrák hitelrészvény	— —	631.25
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
Leszámitoló bank	— —	743.75
Rimamurányi	— —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	— —	692.25
Közüti vasut	— —	552.—
Városi villamos vasut	— —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. jan. 12.

Magyar arany járadék 4 száz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	93.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— —	95.50
Magyar nyereség sorsjegye	— —	33.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegye	— —	94.50
Osztrák járadék papírban	— —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— —	97.25
Osztrák korona járadék	— —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— —	197.50
Magyar hitelbank-részvény	— —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— —	730.—
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
London vista	— —	631.50
Páris vista	— —	689.50
20 márkás arany	— —	23.51
20 frankos (Napoleon)	— —	19.02
Német birodalmi márka	— —	117.96

NYILTTÉR.

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az »INDASZESZ« bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyenszives nekem három üveggel küldeni.»

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavas

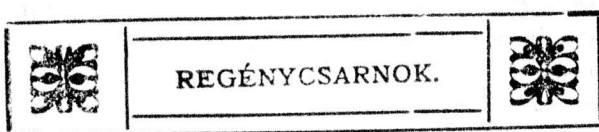
INDASZESZ

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdítő és

frissít. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (Gyúró-kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejtájtás, nátha, influenza, tagszagatás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavas »INDASZESZ« össze nem tévesztendő más sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkverékek, holott az »INDASZESZ« székelyhavas gyógyfűvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavas »INDASZESZ« kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt. Főraktár Nagyváradon Nyíry György örökös győgytárában.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

27.

Épen e percben hallánk, hogy lovaink a tornác elé vezettettek, mire tiszteletteljesen ajánlva magunkat, az ez ideig bebörtönözött kalapjainkat átvéve, miután még egyszer meghívtunk volna az ebédhez, lóra ültünk, kutyáinkat összehívtuk s mintha mi sem történt volna, végre elindultunk a sok viszonyagsággal összekötött agaraszatra.

Régi közmondás: aki korán kél, aranyat lel.

De miután mi sem korán nem keltünk, sem az elindulással nem igen siettünk, mert elűtötte a kilencet, mire Filemonéktól elindultunk; tehát nemcsak aranyat nem leltünk, de ó látumok látumal négy órai folytonos lovaglás után, két árva nyulnál többet nem láttunk s ezeknek is csak az egyikét sikerült Filemon bátyánk Cica nevű agarának elcsiphteni.

No de már az aztán mindegy, volt nyul, ha mindjárt egy volt is, melynek valamennyi nyulak között, melyek voltak, vannak és lesznek, azon kiváltságos fölténye volt, hogy azt a Cica csippte el s e körülmény elég volt arra, hogy Filemon bácsi egész nap elemében legyen.

Hazamenet az öreg ur nem győzte Cicát eléggé dicsérni, otthon pedig ebéd előtt és alatt oly mérvben ment Cicának a nap hősségének magasztaltatása, hogy egykor Büchernek is becsületére vált volna — annyi hadi tudomány.

— Ebédelni, ebédelni! betáldták a levest! asztalhoz fiúk, asztalhoz! aki nem jön, nem eszik! — több ilyen vékony és vastag hangokon intézett felhívások hallatszottak be hozzánk, az öreg ur pipázó szobájába, közbelegyített zajjal és futkosással.

— Menjünk urak, menjünk! — teszi utána az öreg ur nevére, — nehogy számunkra is a »sero venientibus nec ossa« maradjon: az alatt öbös pipáját halántékaira kezdte szorongatni, bizonyosan azért, hogy az ebéd alatt eshető harc és háború alatt az onnan egykönnyen el ne odáztassék.

Hjal jó az elővigyázat tisztességes embernek mindenkor.

Ebédelni mentünk tehát.

Az ebédlő terem, hova olvasóinkat vezettük, egy hosszú, keskeny, üveggel borított előszoba, melynek közepén egy puha fából készült, X lábakon álló hosszú keskeny asztal

terül, mely mellett kétoldalt összefaragott, bodzagyümölcsös, koskenőcsös, sárral s egyéb falon könnyen szereshető festő ingredien- tiákkal tarkított fenyőfűzők nyújtóznak; az asztal két ellenkező végén két náddal kötött karos szék áll; az egyik szemközti, a másik háttal a kőtre nyíró s ögletablaknak; azon karszék mellett, mely szemben áll az ablakkal, két oldalt négy nádszék van téve, s mintegy megkülönböztetés okáért, hogy itt a nagyságos asszony, Emike s a három vendég fogulni, míg az ellen oldalon az öreg ur; a teritékek csinosan, izletesen ezüst készletei vannak ellátva, míg a többi tizenhat teríték egyszerű cserép paraszt tányérjaival, cserép ivókészleteivel, egyszerű alpakka kanalaival, kések és villák híjával, hosszú barna viaszos vászonnal van elhelyezve; az ebédlő terem egyéb butor- zatát egy barna festett almáriom s egy jelen- ben üresen álló asztalkendő csavar s egy az öreg ur háta mögött levő ablak kilincsére akasztott hatalmas karikás ostor egészítik ki s mely utóbbi mint nélkülözhetetlen kellék dí- szeleg ott s melynek étvágy csináló vol- táról alább lesz szerencsém az olvasót meg- győzhetni.

Amennyi ház, annyi szokás, de van is ebben valami.

Az inas és szobaleány ott állnak a nyitott almáriom előtt, melyen akkora két leveses tál terjeszté a magasba étvágygerjesztő pára- illatát, mint egy-egy pogány oltár.

— Sziveskedjenek helyet foglalni, — szó- lal meg a házi asszony, mindhármónk helyét kijelölve.

Mindnyájan helyet foglaltunk, az inas házi asszonynoz vitte a leve- es tálát, ki abból előbb az öreg urnak, aztán ötönköek mer- te ki a levest.

A szegény szobaleány úgy látszott az urfi- csák kiszolgáltatására volt kárhoztatva, mert ez előzmények után ő is minden szó nélkül hozzá fogott a leves meréshez.

De hát az urfi- csák mit csináltak ezalatt?

— Hm! — — —

Aki háttal volt a levesmértének, vissza- fordult, kanálát tövig dugta vaskapuvá rö- g- tönzött szájába, másik összegörbült kanala nyel- lér térdén egyengette; vagy épen az üres tá- nyeron, csupa tiszta unalomműze- ből dobverő- ként pergette.

— Nekem add előbb azt a levest, te paprikáscsirkel — kezdi piánó az egyik urfi, de nekem te culigul! — contráz a másik; de nekem add előbb te pingált Orsolya! — kiált bele az ali; — erre aztán soprán, tenor, ba- riton, bass, alt, — valamennyi fortissimó kezdte rá, hogy: de nekem add előbb a lev- st, mert így, meg amúgy — — —

Ha tizenhat keze van a szobaleánynak s egyszerre akarja az urfi- csák kíváncalmának eleget tenni, előbb tizenhatfelé kellett volna szakadnia; de miután sem tizenhat keze nem volt, sem tizenhatfelé nem szakadhatott, végre az egyiknek adta a levest; erre az Esau elsőb- ségét nyert testvér diadalmasan kezdett szét- pillantani a trónkövetelők között, kik sovár ingy szemekkel észrevették a gunyt s tapasz- talni hitték képzelet jogaik sértését, olyasmit kezdtek mondogatni, amint jónak láttam soraim közül kihagyni.

Egyébiránt az elsőbbséget nyert urfi nem soká élvezhette dicsőségét — de nem áml! — mert a békételen vis á vis három érdemes tagja átnyult a keskeny asztal másodoldalára; — de korántse méltóztassanak hinni, hogy a leves elvétele végett, — ő nem, ő egészen más okból nyultak át, t. i. a leveses urfi- nak lelkiismeretesen belemarkoltak borzas hajába s szétálló füleibe s ezen alkalmas fogantyuk segítségével olyan tisztességesen felszánkáztatták az asztal közepére, mintha csak mindég ott lett volna erre aztán valamennyi közre- vette, el kezdte öklözni, csipni, harapni a kinjában visító s rugdalódzó gyermekeket.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőasztal felől

Dr. VÖRÖSKIOS GYULA.

DENT GLOVES **ÉS** FOWNES GLOVES

A VILÁG LEGJOBB KEZTYÜI KAPHATÓK.

PFAFF CZÉGNÉL

PFAFF CZÉG **VADÁSZ** KÜLÖNLEGESSEGEI MEGÉRKEZTEK

PFAFF CZÉG **LONDON PARIS ÉS BERLIN**

NYAKKENDŐ ÚJDONSÁGAI

PAZAR VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK

Tisztíts csak

Globusz fémfiszitító kivonat

A legjobb fiszitószer a világon

Jobban tisztít, mint más fémfiszitószer.

Meghívó.

A „Közgazdasági Bank Részvénytársaság“

első évi rendes közgyűlését
folyó évi január hó 13-án délután 4
órákor tartja Teleky-utca 10. sz. alatti
üzlethelyiségében.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság jelentése és az 1907/1908. évi mérleg, nyereség és veszteségszámla előterjesztése.
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
4. A tiszta nyereség felosztása felletti határozathozatal.
5. A felügyelő bizottság megválasztása, az igazgató tanács kiegészítése.
6. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg öt nappal írásilag jelentendők be.

Az Igazgatóság.

A tisztelt részvényesek felkértemek részvényeiket az összes szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző harmadik nap déli 12 órájáig az intézet pénztáránál letenni, nehogy szavazati és határozati joguktól elcsússzanak.

Megnyiták
a Fekete Sas
nagyszálloda
éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezkedés biztosítja a kitűnő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok. Diéher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán részesül ezen helyiség és annak fáradságot nem kímélő bérloje BENRAD ALBERT arra, hogy a nagyközönség öt pártfogásban részesítse.

Magyar kir. államvasutak Igazgatósága.

30379—C. III. sz.

Új személy díjszabás életbeléptetése

A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a Nagy-Tapolcsány—Bosny—Troncseni helyi érdekű vasuton 1909. évi február hó 1-én új személy díjszabás lép életbe, mely által a menetdíjak részben leszállítatnak, részben pedig fel emeltetnek.

Az új személy díjszabás, melylyel a megnyitás napján életbelépett, díjszabás érvényen kívül helyeztetik, a m. kir. államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) annak idején 20 fillért lesz kapható. Az igazgatóság.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szálloda-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern sty-
 szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Magyar kir. államvasutak.

245012—908. sz.

Pályázati hirdetmény

Kék munkásöltönyök szállítása iránt.

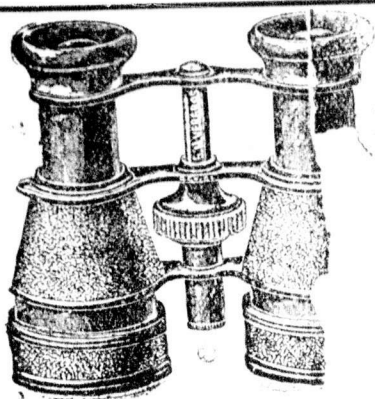
A magyar királyi államvasutak igazgatósága 1909. május 1-től 1912. április hó végéig évenként szükséges mintegy 10.000 db. kék munkásöltöny szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1909. január hó 23 áig déli 12 óráig betérjesztendők.

A pályázatra vonatkozó ajánlati felhívás és ruhakülönleges feltételek a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrássy-ut 73. II. em. 47. ajtó) valamint minden üzletvezetősnél megtekinthetők, vagy a feltételekért járó 30 fillér előzetes lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtáviránytáránál posta útján is megrendelhetők.

Posta útján való küldetés esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Az Igazgatóság

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, ki-próbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

Átszerésnél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközölte nek!
!! Saját műhely!

A

kisszántói uradalomban
visszamaradt 40 drb.
tehén, bikák és külön-
féle gazdasági gépek és
eszközök január hó 17-én
reggel 8 órakor önken-
tes árveresen lesznek
eladva.

MEGHIVÓ.

A Nagyváredi Hitelbank Részvénytársaság

évi rendes közgyűlését

f. évi január hó 17-én d. e. 11 órakor saját üzleti helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai;

1. Az igazgatóságnak az 1908. évi zárszámadás és a mérleg feletti intézkedésére vonatkozó határozathozatal, nem különben a tiszta jövedelem felosztása és az osztalék megállapítása feletti intézkedés.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Felügyelő bizottság választása 3 évre.
4. 18 igazgatósági tanácsos választása.
5. Az igazgatóságnak a részvénytőke fel-emelésére vonatkozó indítványa feletti határozat és ennek kapcsán az alapszabályok 3., 50., 59. és 64-ik §§-ai módosítása.
6. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1909. január 7-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik részvényeit a közgyűlést megelőző napon, ünnep, vagy vasárnap esetén az ezt megelőző napon déli 12 óráig az intézet pénztárába, vagy más a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénztárnál letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető és belépőjeggyel is szolgáló térítvényvel látatik el, ugyan ez áll a meghatalmazottakra is.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Párisban. Egyedüli képviselője Magyarországon

Rosenzweig Róza

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-út 3

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalékos megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 450 kor. 100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalékos kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet”

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN ÚJ ÉVTÁRSULATOT KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár” I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadtatnak, melyek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1-16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET” IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön

Fleischhacker Gyula

Pekanovits Imre

Schwartz Ferenc

Weinberger Jakab